

Pobuda Komisije Evropske unije za reformo skupne kmetijske politike

10. julija je Evropska komisija predložila vmesno poročilo o izvajanju skupne evropske kmetijske politike in tako omogočila izhodišče za razpravo o oblikovanju kmetijske politike, ki bo spodbujala proizvodnjo tistih kmetijskih proizvodov, ki jih želijo državljani, ne pa proizvodnje, ki obeta najvišje subvencije,“ je povedal komisar za kmetijstvo in ribištvo Fischler. [Več na strani 1](#)

NATURA 2000 raste obenem s širitvijo EU

Na neformalnem sestanku okoljskih ministrov držav kandidat, ki je potekal 12. julija v Bruslju, je vseh trinajst držav kandidat podpisalo Elteidsko izjavo.

[Več na strani 2](#)

Pobude za spodbujanje rabe manjšinskih jezikov na območju Alp

Društvo Lia Rumantscha organizira 24. in 25. avgusta v švicarski dolini Münstertal slovesnost ob 20-letnici romanča iz zahodnoevropske ali graubündenske skupine retoromanskih jezikov (rumantsch grischun) kot enotnega knjižnega jezika. [Več na strani 3](#)

Pobuda Komisije Evropske unije za reformo skupne kmetijske politike

10. julija je Evropska komisija predložila vmesno poročilo o izvajanju skupne evropske kmetijske politike (SKP) in tako omogočila izhodišče za razpravo o oblikovanju kmetijske politike, ki bo spodbujala proizvodnjo tistih kmetijskih proizvodov, ki jih želijo državljani, ne pa proizvodnje, ki obeta najvišje subvencije,“ je povedal komisar za kmetijstvo in ribištvo Franz Fischler.

Poleg tega je še pojasnil, da potrebuje Evropska unija konkurenčno kmetijstvo, ki bo upoštevalo varstvo okolja in bo potrošnikom dajalo kakovostna in zdrava živila, kmetom pa zagotavljalo ustrezen dohodek. Obstoječi elementi kmetijske politike ne zadostujejo več, da bi lahko dosegli navedene cilje, zato je nujna prilagoditev skupne kmetijske politike novim razmeram. Evropska komisija je predlagala naslednje konkretne ukrepe:

- 1) ločevanje neposrednih plačil od proizvodnje,
- 2) pogojevanje plačil z upoštevanjem standardov na področju okolja, zdrave in varne prehrane, varstva živali in varnosti pri delu;
- 3) dodelitev več sredstev EU za razvoj podeželja;
- 4) uvedba sistema okoljskih pregledov za podjetja;
- 5) sprejem novih ukrepov za razvoj podeželja, da bi tako spodbudili proizvodnjo kakovostnih živil, zagotovili varno prehrano in varstvo oz. dobrobit živali ter delno krili stroške za okoljske preglede podjetij.

Nadaljnji predlogi se navezujejo na ukrepe na področju tržne politike. Fischler je poudaril, da so cilji Agende 2000 o skupni kmetijski politiki še naprej v veljavi kljub predlaganim spremembam. Od sprememb bi poleg potrošnikov imela korist zlasti manjša podjetja, ki na območju Alp predstavljajo najpomembnejšo obliko gospodarjenja. Danes prejema na območju Evropske unije okrog 20 % kmetij kar 80 % subvencij. Zaradi številnih pozitivnih odzivov različnih udeležencev je nedvomno dosežen cilj vmesnega poročila o izvajanju skupne evropske kmetijske politike (SKP), tj. omogočiti ustrezno izhodišče za razpravo o teh vprašanjih. Predlagano reformo mora jeseni sprejeti Svet ministrov EU, v katerem ji bodo nekatere države zagotovo nasprotovale (zlasti Francija). Predlogi sprememb so naravnani v isto smer kot ukrepi, ki so zapisani v protokolu o hribovskem kmetijstvu, ki ga je večina podpisnic Alpske konvencije podpisala leta 1994.

Vsebina

Pobuda Komisije Evropske unije za reformo skupne kmetijske politike..... [1](#)

Alpska konvencija: protokoli bodo začeli veljati najverjetneje v letošnjem letu [2](#)

Ustanovitev Kluba evropskih regij..... [2](#)

Švicarski projekt za narodni park Muverans brez Pro nature..... [2](#)

NATURA 2000 raste obenem s širitvijo EU..... [2](#)

Pobude za spodbujanje rabe manjšinskih jezikov na območju Alp..... [3](#)

Brenner: kmalu odprta potujoča avtocesta, študija izvedljivosti za bazni predor zaključena..... [3](#)

Spremembe na trgu električne energije..... [3](#)

O tem in onem..... [4](#)

Prireditve..... [4](#)

Alpska konvencija: protokoli bodo začeli veljati najverjetneje v letošnjem letu

V petek, 12.7.2002, je tudi Nemčija po odločitvi zveznega sveta zaključila politični postopek za ratifikacijo vseh protokolov Alpske konvencije. Protokoli v teh državah začnejo veljati tri mesece potem, ko tri pogodbenice deponirajo listine o ratifikaciji pri depozitarju Alpske konvencije. Lihtenštajn je ratifikacijsko listino deponiral že 11. junija. V Avstriji je naloga zveznega predsednika, da podpiše pooblastilo za izvedbo ratifikacijskega postopka. Ko bo soglasje dal še zbor zveznih dežel, ki ga je pričakovati 25. julija, naj bi listino deponirali poleti. Prav tako poleti naj bi to storili tudi v Nemčiji. Slovenski parlament je podprl ratifikacijo protokola o prometu in protokola o reševanju sporov. Ministrstvo za okolje pričakuje, da bodo preostali protokoli ratificirani do 7. alpske konference novembra letos.

Ustanovitev Kluba evropskih regij

16. julija je bil v italijanskem kraju Bellagio ob Comskem jezeru uradno ustanovljen Klub evropskih regij, v katerem sodeluje 19 evropskih regij: Katalonija (Španija), Rhône-Alpes (Francija), Flandrija (Belgija), Vastra Gotaland (Švedska), Baden-Württemberg, Hessen in Šlezija (Nemčija), Osrednječeška regija, Osrednjemadžarska regija, Hrvaška, Slovenija, Ticino in Sankt Gallen (Švica), Piemonte, Benečija, Emilija-Romanja, Apulija in Lombardija (Italija).

Kot je poudaril predsednik dežele Lombardije, naj klub ne bi predstavljal samo institucije, temveč naj bi postal tudi kraj srečanj, kjer si bodo članice med seboj lahko izmenjale izkušnje in predložile svoje predloge, hkrati pa naj bi bil klub kontaktno mesto za Evropsko komisijo. Predsednik Evropske komisije Romano Prodi je z navdušenjem pozdravil pobudo in poudaril nujnost intenzivnejšega sodelovanja med regijami. Poleg tega je predlagal, da bi pripravili poskusni osnutek pogodbe, ki bi jo vsakokrat podpisale tri pogodbenice: Evropska unija, država in regija. Na naslednjem srečanju, ki bo prihodnje leto v Bruslju, bo tekla razprava o možnosti priprave prve take pogodbe med tremi pogodbenicami, nanašala pa se bo na naslednja področja delovanja: promet in infrastruktura, okolje in energija ter raziskovanje in razvoj. Vir: Tiskovni urad dežele Lombardije, 16.07.2002

Švicarski projekt za narodni park Muverans brez Pro nature

Petnajst občin v švicarski regiji Les Muverans je nameravalo ustanoviti narodni park v Švici, že drugi po vrsti, vendar pa so se zaradi nasprotovanja prebivalcev morali odpovedati morebitni denarni nagradi v višini milijona švicarskih frankov, ki jo je v enem od natečajev razpisala švicarska okoljska organizacija Pro Natura.

Od avgusta 2000, ko se je začel natečaj, je pri Pro Naturi predložilo svoje projekte pet regij. Z denarno nagrado želi Pro Natura podpreti dejansko ustanovitev novega narodnega parka. Doslej ima na območju švicarskih Alp status narodnega parka samo okrog 17.999 ha ozemlja, v drugih alpskih državah pa zavzemajo območja narodnih parkov od 21.000 ha v Nemčiji do več kot 250.000 ha v Italiji.

Vir: spletna stran organizacije Pro Natura, 13.07.2002, <http://www.pronatura.ch> (nem./fr./it./ang.), spletna stran Mreže zavarovanih območij v Alpah <http://www.alparc.org> (nem./fr./it./slov.)

Skalni masiv Les Muverans

© Fremdenverkehrsbüro Villars et environs

NATURA 2000 raste obenem s širitvijo EU

Na neformalnem sestanku okoljskih ministrov držav kandidat, ki je potekal 12. julija v Bruslju, je vseh trinajst držav kandidat podpisalo Elteidsko izjavo. Podpisnice so se tako zavezale, da bodo sprejele ustrezne ukrepe proti osiromašenju biotske raznovrstnosti na nacionalni ravni. Osnutek Elteidske izjave so pripravili ob deseti obletnici omrežja NATURA 2000, junija pa so jo podpisali okoljski ministri držav članic EU. Predvidena je razširitev tega ekološkega omrežja na ozemlje držav kandidat, sicer pa so v marsikateri od teh držav z vključevanjem v omrežje že znatno napredovali. Tako, recimo, v Sloveniji s sredstvi EU v okviru programa LIFE že izvajajo pet projektov NATURA 2000, ki se nanašajo na načrtovani Kraški regijski park, varstvo večjih plenilcev, varstvo barij v Triglavskem narodnem parku, varstvo suhih travnišč ter varstvo ptic.

Viri in informacije: spletne strani Evropske komisije, 12.07.2002:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/nature/> (ang./fr.); Elteidska izjava:

<http://www.evropska-unija.si/novica.php?id=306> (LIFE – Natura);

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/el_teide/el_teide_sl.pdf

Pobude za spodbujanje rabe manjšinskih jezikov na območju Alp

Društvo Lia Rumantscha organizira 24. in 25. avgusta v švicarski dolini Münstertal slovesnost ob 20-letnici romanča iz zahodnoitalske ali graubündenske skupine retoromanskih jezikov (rumantsch grischun) kot enotnega knjižnega jezika. Cilj, ki si ga je ta organizacija zastavila za prihodnost, je učinkovitejše in bolj sistematično širjenje in uporaba retoromanskega jezika v upravi, medijih, kulturi, šolah in gospodarstvu. Romanč je namreč odločilno prispeval h krepitvi položaja in prisotnosti retoromanskega jezika v Švici in kantonu Graubünden. Pet narečij skupaj z romančem tvori osnovo retoromanskega jezika. Romanč govori v Švici 0,6 % švicarskih prebivalcev.

Vir: Die Südostschweiz, 26.06.2002.

Založniška hiša za izdajanje didaktičnih publikacij v Graubündnu je s finančno pomočjo kantona na CD-ROM-u izdala „set otg nov“, novo različico učbenika za retoromanski jezik, ki je namenjena višji stopnji izobraževalnih inštitucij. Doslej je knjiga izšla v naslednjih retoromanskih narečjih: Puter, Vallader, Surmiran in Sursilvan. Vir: Stanovska pisarna kantona Graubünden, 11.07.2002.

Od leta 1994 dalje si v italijanskih Dolomitih v okviru projekta jezikovnega načrtovanja „Spell“ prizadevajo razviti standardni jezik za ladinščino. Doslej se je namreč „standardna ladinščina“ uporabljala le ob posameznih priložnostih, ne pa tudi v vsakdanjem življenju in kot uradni jezik.

Vir: Istitut Ladin Micurà de Rù. Več informacij na spletni strani: <http://www.ladinia.net/micura/go.html> (nem./it./ang./lad.).

V ponedeljek, 22. julija 2002, bodo v Torinu v Italiji predstavili projekt za ustanovitev centra za študij in dokumentiranje ustnega spomina (Centro Studi e Documentazione della Memoria Orale - CESDOME). S projektom želita torinska univerza in občina Giaglione spodbuditi rabo manjšinskih jezikov v pokrajini Torino: francoščino, frankoprovensalsko in okcitanščino. Vir: Tiskovni urad pokrajine Torino, 16.07.2002.

Brenner: kmalu odprta potujoča avtocesta, študija izvedljivosti za bazni predor zaključena

V prvih dneh letošnjega septembra se lahko začne prevoz cestnih tovornih vozil na dolgih progah po železnici, in sicer na relaciji Bolzano (Bozen) – München. Sklep je rezultat dogovora med južnotirolskim svetom deželnega odbora za transport, upravo železnice in pristojnim podjetjem Bertani. Dnevno bodo na tej relaciji vozile tri vlakovne garniture z vsakokrat po 20 vagoni. Južnotirolski deželni svetnik Di Puppo pričakuje, da bo mogoče dnevno preusmeriti 120 vozil s ceste na železnico, če bo seveda projekt deloval uspešno in če ga bodo sprejela transportna podjetja.

Vir: Tiskovni urad Južne Tirolske, 12.07.2002

Sklepna ugotovitev zaključnega poročila o izvedljivosti študije za bazni predor pod Brennerjem, ki je bilo predloženo 16. julija, je, da bo s tehničnega vidika predor mogoče zgraditi, projekt gradnje pa tudi financirati. Pristojni ministri na Dunaju, v Rimu, Berlinu in Bruslju morajo sedaj sprejeti odločitev o gradnji predora. Če bo ta pozitivna, bo trajalo še približno tri leta, da bodo zbrana vsa potrebna dovoljenja za začetek gradnje. Gradnja naj bi trajala enajst let.

Vir: Tiskovni urad Južne Tirolske, 16.07.2002

Spremembe na trgu električne energije

Nemški parlament je dal soglasje k predlogu Komisije EU o celostnem označevanju električne energije. Predlog namreč predvideva, da je treba na območju EU vsakokrat navesti naslednje podatke: odstotkovni delež posameznih virov primarne energije, obremenitev okolja, ki nastane zaradi tega, ali gre za uvoz električne energije iz držav, ki niso članice EU, podatke o mešanicih električne energije in okoljskih kazalcih na računu za elektriko kakor tudi reklamno gradivo ponudnikov električne energije. Te informacije so za odjemalca pomembne pri izbiri ponudnika električne energije.

Včeraj, 18. julija, so v Avstriji podpisali nov zakon o „zeleni elektriki“, ki med drugim vsebuje tudi novo definicijo t.i. „ekološke električne energije“, ki se je doslej uporabljala samo za bio-, vetno in sončno ter geotermalno energijo. V skupnem deležu proizvodnje električne energije v Avstriji zavzema „zelena elektrika“ 0,8-odstotni delež. Kot predvideva zakonski osnutek, naj bi od leta 2003 dalje v to kategorijo sodili tudi objekti papirne industrije, velike hidroelektrarne in sežigalnice odpadkov, kar pomeni, da bi lahko tri četrtine električne energije, ki jo proizvedejo v Avstriji, označili za ekološko. Vir: OTS, 09.07.2002.

Na podlagi evropske direktive o obnovljivih virih energije, ki je začela veljati septembra 2001, mora delež ekološko proizvedene energije do leta 2010 doseči 22 %. Kot ugotavlja raziskava, ki jo je objavila Komisija, so skorajda vse države članice EU od tega cilja še zelo oddaljene. Samo pet držav (Danska, Španija, Irska, Luksemburg, Nizozemska) bo doseglo cilj, če bodo tudi v prihodnje izvajale ukrepe za spodbujanje proizvodnje ekološke energije. Najmanj sta na tem področju storili Francija in Italija.

Raziskava je objavljena na spletni strani: <http://www.greenprices.com/eu/doc/pretireureport.pdf> (ang.).

Alpe kot največji proizvajalec vodne energije

© Gesellschaft für ökol. Forschung München

O tem in onem

Ocena delovanja ob petletnici Narodnega parka Apneniške Alpe

Slavnosti ob petletnici obstoja avstrijskega Narodnega parka Apneniške Alpe so okoljsko krovno organizacijo spodbudile, da je kritično ocenila delovanje parka v preteklih letih. Čeprav so bili doseženi nekateri vidni uspehi, kot npr. razširitev območja parka v primerjavi z njegovim obsegom iz leta 1997, priznanje statusa narodnega parka s strani Svetovne zveze za ohranitev narave (IUCN) v letu 1998, pa je po mnenju direktorja te organizacije Franza Maierja položaj naravnost zaskrbljujoč. Maier nasprotuje ideji, da bi bil narodni park projekt za identifikacijo regije, prav tako je splahnelo navdušenje prebivalcev za projekt, ki je pred petimi ali desetimi leti še obstajalo: projekt je bil preveč osredotočen na napačna ključna področja: „Preveč turizma in premalo doslednosti pri naravovarstvenih projektih.“ Usmeritve za uresničitev cilja naravovarstvenikov, da bi območje narodnega parka razširili na 90.000 ha, bi bilo po Maierjevih besedah treba pripraviti še letos.

Vir in druge informacije: spletna stran okoljske krovne organizacije Umweltdachverband, 18.07.2002: <http://www.umweltdachverband.at> (nem.), franz.maier@umweltdachverband.at

Odločba Sodišča Evropskih skupnosti za svobodo zbiranja

V primeru blokade na prelazu Brenner leta 1998 je Sodišče Evropskih skupnosti zavrglo tožbo, ki jo je nemško transportno podjetje vložilo zoper Republiko Avstrijo. Lokalnemu prebivalstvu, izpostavljenemu škodnim vplivom zaradi tranzitnega prometa, je zagotovljena pravica do demonstriranja na brennerski avtocesti, tj. pravica do svobode zbiranja in izražanja mnenja, ki je pravno višja vrednota kot temeljna pravica do uporabe tovornega prometa na območju EU. Vir: Sodišče Evropskih skupnosti, 11.07.2002; pravna zadeva C-112/00, več na spletni strani: <http://www.curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=de> (nem.).

Subvencije EU za mala in srednjevelika podjetja v obmejnih regijah

Evropska komisija bo začela izvajati program subvencij za mala in srednjevelika podjetja, katerega cilj je spodbuditi sodelovanje med malimi in srednjevelikimi podjetji v obmejnih območjih, v državah kandidatkah ter znotraj regij. Gre za sredstva v višini 7,5 mio. EUR. Do 80 % stroškov projekta bo mogoče kriti s subvencijskimi sredstvi EU. Razpis bo objavljen konec julija. Vir: spletna stran Komisije EU <http://europa.eu.int/comm/enlargement/> (ang.).

Novi podatki o ledenikih in podnebnih spremembah

Družba za ekološko raziskovanje (Gesellschaft für Ökologische Forschung) je v sodelovanju z okoljsko organizacijo Greenpeace opravila široko zastavljeno raziskavo, v kateri je primerjala več kot 2000 zgodovinskih posnetkov ledenikov z aktualnim podatkovnim gradivom. Primeri, ki si jih je mogoče ogledati na spletni strani <http://www.gletscherarchiv.de> (nem.), naredijo tudi na laika velik vtis. Raziskava dokazuje, kar je že dolgo znano: alpski ledeniki se krčijo z zaskrbljujočo naglico. Tako se je njihov obseg v zadnjih dvajsetih letih zmanjšal bolj kot kdaj koli poprej. Če se bo globalno segrevanje podnebja nadaljevalo s tako naglico, bodo ledeniki do konca tega stoletja izginili skoraj v celoti.

Kot pravi Wolfgang Lohbeck, strokovnjak za podnebje pri Greenpeaceu, je izginjanje ledenikov resen znak za podnebno katastrofo, ki grozi človeštvu. Kako velik pomen imajo ledeniki za prebivalce Alp, kažejo negativni pojavi, ki so posledica taljenja trajno zamrznjenih tal, npr. nastanek ledeniških jezer (gl. št. 18/2002 glasila alpMedia), raba ledenikov kot zbiralnikov pitne vode. Vir: Salzburger Nachrichten, 16.07.2002; spletna stran Družbe za ekološko raziskovanje (Ges. f. ökol. Forschung) <http://www.oekologische-forschung.de> (nem.).

Prireditve

„Park doživetij - hudourniki“. Ob 100-letnici ureditve hudournikov. Do 1. septembra 2002, Riedergarten, Rosenheim (Nemčija).

Otvoritveni dan „Göschenen – svet vode“. 21. julij 2002, Göscheneralp (Švica). Predstavitev „zemljevida vodotokov na območju Göschenen“, inštalacij umetnosti in vode. Razstava na temo umetnost in voda.

Več informacij na spletni strani: <http://www.wasserwelten.ch/pages/home.html> (nem.).

Vsetirolski planinski dan: „Več pozornosti pomenu planinskega pašništva“. 21. julij 2002, Oberseebachalm (Avstrija). Avtobusni prevoz organiziran od cestninske postaje Erlsbach. Več informacij na spletni strani: <http://www.osttirol-online.co.at/ob/aktuell/ob-allgemeines-02.html>

Dan odprtih vrat na planšarijah – tretjič zapored. 21. julij – 17. avgust 2002, Dolina Aoste (Italija). Organizator: Associazione Regionale Allevatori Valdostani.

Več informacij na spletni strani: <http://www.arev.it/> (it./fr.), e-pošta: alpages.ouvert@arev.it

Strokovna konferenca „Projekti v krajini: prepoznavanje konfliktov, proces odločanja pri načrtovanju, projektiranje in izvajanje“. 23. in 24. avgust 2002, Valbella (Švica). Predavanja, ekskurzije in delavnice o temah, kot so smučarski športi/gorske železnice, golf, odstranjevanje materiala in proizvodnja energije. Organizatorji: Združenje okoljskih organizacij v Graubündnu, Graubündensko združenje za načrtovanje prostora, Urad za okolje Graubünden (Švica).

Več informacij na spletni strani: <http://www.afu.gr.ch> (nem.).